

Sodaliczja Mariańska

Sodaliczja Mariańska (Kongregacja Mariańska), to katolickie stowarzyszenie osób świeckich, którego celem było łączenie życia chrześcijańskiego ze studiami. Kongregacje te zatwierdzane były przez Stolicę Apostolską. Początkowo tworzyli je uczniowie, wyłącznie z kolegiów jezuickich. Sodaliczja była szkołą charakterów.

Pierwsza Sodaliczja Mariańska powstała w Kolegium Rzymskim jezuitów w 1563 roku. Założył ją młody kapłan - O. Jan Leunis.

Ruch sodalicyjny swoją opieką otaczli papieże. Do wielkich opiekunów Kongregacji należał papież Benedykt XIV, który sam był sodalisem rzymskiego kolegium. Nazwa *sodalis* oznacza „należący do towarzystwa”.

Wszystkie sodaliczje nosiły nazwę maryjną, najczęściej były to: Kongregacja Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, Zwiastowania Najświętszej Maryi Pannie, Oczyszczenia Najświętszej Maryi Panny lub Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny.

Władzę w Kongregacji Mariańskiej zawsze sprawował ksiądz moderator, który mianowany był przez władzę diecezjalną. Do niego należał zarząd sodaliczją, kierowanie nią i czuwanie nad jej rozwojem. Moderatorowi przysługiwało prawo przyjmowania członków, wydalenia ich, zatwierdzania uchwał wydziału oraz potwierdzania wyboru zarządu, który wchodził w skład władz sodalicyjnych. Moderator również sygnował wszelkie istotne dokumenty sodaliczji.

Na przestrzeni wieków cele i struktura sodaliczji ulegały drobnym zmianom.

Pierwsza polska Sodaliczja Mariańska powstała w Braniewie w 1571 r. przy kolegium jezuickim. Wkrótce pojawiły się następne w wielu innych polskich miastach. Sodaliczje powstawały również w szkołach, gdzie młodzież angażowała się w działalność dobroczynną. Młodzież ta wyróżniała się pobożnością i dobrymi wynikami w nauce. Sodalisi uświetniali swoją obecnością wszelkie uroczystości kościelne, w tym głównie maryjne. Uczyli dzieci katechizmu, pomagali słabszym kolegom w nauce, opiekowali się ubogimi i chorymi w szpitalach i przytułkach.

Pierwsza Kongregacja Mariańska w Krakowie została założona przez Piotra Skargę w latach 1584 -1585.

Do sodaliczji wstępowała nie tylko młodzież szkolna, ale także papieże, dygnitarze koronni, królowie, szlachta, kler, mieszczaństwo, rzemieślnicy, wojskowi, służba. Powstawały wówczas sodaliczje wszystkich niemal stanów i zawodów.

W 1886 r. zawiązała się w Krakowie pierwsza Kongregacja Kupiecka.

Po przyjeździe do Krakowa w 1894 r. ojciec Bratkowski zreorganizował sodaliczje wśród młodzieży szkolnej.

Ponowny wielki rozwój sodalicii przypadł na przełom XIX i XX wieku. Kraków był wówczas miastem, gdzie najlepiej rozwijały się sodalicje młodzieży męskiej i żeńskiej szkół średnich.

W czasie pierwszej wojny światowej większość sodalicii nie tylko nie przerwała pracy, ale włączyła się w różne działania charytatywno – społeczne jak: opiekę nad sierotami wojennymi, pracę w Czerwonym Krzyżu, akcje oświatowe wśród młodzieży.

Po odzyskaniu niepodległości przez Polskę w 1918 r. sodalicje obejmowały już swoim zasięgiem cały kraj.

Od 1922 roku w Krakowie zaczął działać *Krajowy Sekretariat Sodalicii Mariańskich*, którego zadaniem było utrzymanie łączności pomiędzy sodalicjami.

Najprężniej rozwijała się Sodalicja Mariańska w diecezji krakowskiej, a szczególnie ruch młodzieży szkół średnich: męskiej i żeńskiej.

Sodalicje Mariańskie działające w szkołach miały cel wychowawczy. Ich praca była prowadzona na trzech płaszczyznach: religijna formacja członków, zaangażowanie w działalność wewnętrzną oraz zaangażowanie zewnętrzne na terenie szkoły i poza nią. Sodalicje szkół średnich inicjowali zazwyczaj i prowadzili księża prefekci. Do sodalicii przyjmowano zawsze 8 grudnia w święto Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny, która była jej patronką.

Dwa pierwsze Zjazdy Sodalicii Mariańskich odbyły się w Krakowie w latach 1919 i 1920.

Pierwszy Zjazd w Krakowie w dniach 2 – 5 lipca 1919 r. odbył się przy kościele św. Barbary. Wzięło w nim udział 12 moderatorów i delegacje uczniów, którzy zainicjowali powstanie Sodalicii Mariańskich Uczniów.

W dniach 26 – 28 października 1920 r. w Krakowie odbył się Drugi Zjazd, w czasie którego została podjęta uchwała o rozpowszechnieniu Sodalicii Mariańskich w Polsce i objęciu nimi młodzieży gimnazjalnej i akademickiej. Na zjeździe tym obecny był książę biskup krakowski Adam Sapieha. Przewodnią myślą zjazdu były zadania, jakie sodalisci mieli wypełniać w odrodzonej Polsce.

W dniach 11 i 12 lipca 1921 roku odbył się na Jasnej Górze Trzeci Zjazd Związku Sodalicii Mariańskich Młodzieży Szkół Średnich z całej Polski.

Na Czwartym Zjeździe w Poznaniu 7 lipca 1922 r. zatwierdzono powstanie Związku Sodalicii Mariańskiej Uczniów Szkół Średnich w Polsce.

W dniach 10 -12 lipca w roku 1922 odbył się na Jasnej Górze Pierwszy Zjazd Sodalicii Mariańskich Uczennic. Jego celem była wewnętrzna organizacja działalności na terenie szkoły. Ustalono ogólny zarys ustaw dla sodalicii uczennic. Sodaliski współpracowały z innymi organizacjami na terenie szkoły, brały udział w pracach społecznych.

Sodalicja Mariańska Uczennic była organizacją szczególnie wychowawczą.

Celem uczniowskich sodalicji było zaznaczenie swego istnienia w społeczeństwie poprzez tzw. uczynki miłosierdzia. Statut zobowiązywał Kongregację do udzielenia w każdym roku pomocy uczennicy lub uczniowi jednej ze szkół, przy czym pierwszeństwo miały sieroty po nauczycielach.

W okresie dwudziestolecia międzywojennego najbardziej prężny duszpastersko w diecezji krakowskiej był zakon jezuicki, który stał się centrum ruchu wszystkich Sodalicji Mariańskich w Polsce.

W 1925 roku w Krakowie odbył się kolejny Zjazd Sodalicji Mariańskich Uczennic Szkół Średnich. Zjazdy te stworzyły nowoczesny ruch mariański wśród uczennic szkół średnich. Spotykały się na nim sodaliski z całej Polski. Zjazdy rzucały hasła, wskazywały sodalicjom jednolity kierunek w pracy.

„Młodzież należąca do Sodalicji Mariańskiej, według zaleceń władz związku, nie powinna brać udziału w żadnej działalności politycznej, na spotkaniach sodalicyjnych nigdy nie powinno dochodzić do dyskusji politycznych”.

Sodalicja Mariańska w naszej szkole

Drugiego lipca 1927 r. odbyła się koronacja cudownego obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej w Wilnie. Na uroczystości przybyły delegacje sodalicji i pielgrzymi z całego kraju, w tym rząd z prezydentem i premierem Józefem Piłsudskim na czele.

Naszą szkołę w czasie tej uroczystości reprezentowała delegacja uczennic z opiekunami.

Jak czytamy w sprawozdaniach dyrekcji naszej szkoły, „... dla wielu spośród naszej młodzieży oparciem i pomocą były ideały religijne. Z tak zwanej potrzeby duchowej uczennic, z ich własnej inicjatywy i na ich prośby w szkole powołano Sodalicję Mariańską” (rok szkolny 1927/1928).

Sodalicja Mariańska Uczennic Szkoły Ekonomiczno-Handlowej działała wówczas pod opieką katechety ks. Jana Mazanka, który był doktorem teologii i filozofii. W naszej szkole uczył religii, a na Uniwersytecie Jagiellońskim wykładał teologię moralną. Później nauczał w seminarium krakowskim.

ks. dr Jan Mazanek (przed 1907r.)

Następcą księdza Jana Mazanka został ksiądz dr Eugeniusz Król.

W roku szkolnym 1930/1931 Sodalicja Mariańska Uczennic liczyła 141 członkiń i 32 kandydatki. Na czele stowarzyszenia stała prezydentka i wydział, do którego należały delegatki poszczególnych klas. Celem Sodalicji była obok czci Najświętszej Marii Panny Królowej Korony Polskiej praca nad tzw. *wyrobiem wewnętrznym i nad charakterem*.

Uczennice Sodalicji Mariańskiej naszej szkoły działały w dwóch sekcjach: eucharystycznej i misyjnej, z których każda miała osobno swoje zebrania.

Odbytywały się one raz w miesiącu według następującego porządku: po odczytaniu protokołu z ostatniego zebrania i sprawdzeniu obecności, jedna z członkiń odczytywała przygotowany referat.

Oto kilka tytułów: „*O poznaniu siebie*”, „*O wadzie głównej*”, „*O kształceniu rozumu*”, „*O kształceniu serca*”, „*O wzmacnianiu woli*”, „*O temperamencie sangwicznym*”, „*O temperamencie melancholijnym*”, „*O temperamencie cholerycznym*”, „*O temperamencie flegmatycznym*”. Tematy innych referatów były bardziej ogólne, jak np.: „*Niepokalana wzorem dla sodaliski*”, „*Co nas interesuje*”, „*Kwestie związane z obyczajnością*” itd. . Po odczytaniu referatu następowała dyskusja.

Ponadto członkinie szkolnej sodalicji wyznaczały sobie na każdy miesiąc pracę nad zwalczaniem jakiejś wady lub nabyciem jakiejś cnoty. Obowiązkiem członkiń była wzajemna pomoc w nauce, odwiedzanie chorych koleżanek i pomaganiem im w nauce.

Sodalicje szkolne zajmowały się działalnością charytatywną w szpitalach i domach opieki.

Sodalicja Mariańska Uczennic Szkoły Ekonomiczno-Handlowej posiadała swoją biblioteczkę, liczącą 292 książki, które podzielone były na trzy działy: 1) książki o treści religijnej — 31 egzemplarzy, 2) żywoty świętych i wielkich ludzi — 59 egzemplarzy oraz 3) powieści, poezje itp. — 202 egzemplarze. Z biblioteczki tej korzystało 125 uczennic. W ciągu roku szkolnego wypożyczono 1343 książki. Czytelniczkami biblioteki były również uczennice, które nie należały do sodalicji. Ówczesna nasza szkoła prenumerowała także kilka czasopism związanych z ideą soldalicyjną.

POEZYE
LUDWIKA KONDRATOWICZA

(WŁADYSŁAWA) SYROKOMLI

WYDANIE ZUPEŁNE

NA RZECZ WDOWY I SIEROT AUTORA

~~357~~

TOM I

WARSZAWA

SKŁAD GŁÓWNY U GEBETHNERA I WOLFFA

1872

Książka z pieczęcią Sodalicii Mariańskiej Uczennic Szkoły Ekonomiczno – Handlowej
(obecnie w zbiorach naszej biblioteki szkolnej).

Pieczęć biblioteczki Sodalicji Mariańskiej Uczennic Szkół Handlowych
(obecnie w zbiorach naszej biblioteki szkolnej).

Sodalicja Mariańska naszych uczennic organizowała wycieczki do Częstochowy, Kalwarii Zebrzydowskiej i Czerny. W wycieczkach brały udział także uczennice spoza sodalicji.

Jak czytamy w sprawozdaniach dyrekcji, *„Sodalicja odpowiadała potrzebom duchowym uczennic — dowodem tego były liczne zgłoszenia do członkostwa w Sodalicji. Frekwencja na zebraniach wynosiła prawie zawsze 100%.*

Sodalicja przyczyniła się niewątpliwie do wyrobienia i uszlachetnienia serc naszej młodzieży, a także przyzwyczajała ją do pracy społecznej”.

Równolegle z Sodalicją Mariańską Uczennic Szkoły Ekonomiczno – Handlowej działała, Sodalicja Mariańska Uczniów Szkoły Ekonomiczno – Handlowej pod opieką księdza Andrzeja Krzezińskiego.

Ksiądz Andrzej Krzesiński był doktorem filozofii chrześcijańskiej i teologii oraz docentem Uniwersytetu Jagiellońskiego. W naszej szkole pełnił wówczas funkcję moderatora Sodalicji Mariańskiej oraz był nauczycielem religii.

ks. dr Andrzej Krzesiński

Sodalicja Mariańska Uczniów naszej szkoły liczyła 23 członków (1930/1931). *Co miesiąc odbywało się nabożeństwo sodalicyjne i zebranie z odpowiednim referatem. Na szczególną wzmiankę zasługują referaty: „O posłuszeństwie w życiu Marii i w życiu Sodalisa”, „Popielec”, „Zdrowaś Marja”, „Królowa Korony Polskiej”. Po każdym wygłoszonym referacie odbywała się dyskusja.*

Sodaliczka Mariańska Uczniów posiadała biblioteczkę, która liczyła 260 tomików. Sodalisi prenumerowali też kilka czasopism, jak np. <<Sodalis Marianus>>, <<Pod znakiem Marji>>, <<Głosy Katolickie>> i inne.

Sodaliczka Mariańska Uczniów (pod opieką ks. dra Andrzeja Krzesińskiego) i Uczennic (pod opieką ks. dra Eugeniusza Króla) miała za zadanie uczyć stosowania w życiu zasad, wynikających z kultu Najświętszej Marii Panny.

Sodalisi prowadzili „Gazetkę Sodalicyjną”, którą zmieniano co dwa tygodnie.

Następny Kongres Mariański w Krakowie, odbył się 12 kwietnia 1931 roku.

NAC: Kongres Mariański w Krakowie. Fragment procesji. Na drugim planie widoczni członkowie jednej z delegacji niosący godło Sodaliczki Mariańskiej, 1931

NAC: Kongres Mariański w Krakowie.
Fragment sumy pontyfikalnej w kościele Mariackim, 1931-04-12

W kolejnym roku szkolnym (1932/1933) Sodalicja Mariańska Uczennic gromadziła już 102 sodaliski oraz 5 kandydatek. Nadal działała pod kierownictwem ks. dra Eugeniusza Króla. *Swoją działalność wychowawczą ukierunkowywała na samokształcenie, na udoskonalanie życia koleżeńskiego i towarzyskiego, a przede wszystkim na tzw. wyrobienie charakteru w pracy oraz pogłębienie religijności młodzieży.*

W ramach sodalicii rozwijały się sekcje eucharystyczna, misyjna i dobroczynna. Powiększyła się też biblioteczka sodalicyjna, zawierała teraz 407 tomów. W ciągu roku skorzystało z niej 80 uczennic.

W dniach 4 – 6 kwietnia odbyła się sodalicyjna wycieczka uczennic SEH do Częstochowy pod opieką ks. dra Eugeniusza Króla oraz trzech innych nauczycieli. Organizowane były wycieczki w okolice Krakowa. Zorganizowano też kulig do Tyńca.

Sodalicia Mariańska Uczennic SEH przygotowała obchody św. Mikołaja dla chorych dzieci w szpitalu św. Ludwika. Dostarczyła książki i ozdoby choinkowe dla szpitala wojskowego w Krakowie. Harcerki Drużyny XI. wydawały obiady dla dzieci osób bezrobotnych. Uczennice brały udział w pracy w ośrodkach dla bezrobotnych.

Sodalicia Mariańska Uczniów SEH, kierowana przez ks. dra Andrzeja Krześcińskiego, urządziła kilka zebrań dyskusyjnych z referatami na tematy aktualne z dziedziny religijno - moralnej. Celem pracy w roku szkolnym 1932/1933 było pouczenie sodalisów o obowiązkach oddziaływania w kierunku etycznym na kolegów w szkole i na rodzeństwo w domu.

W latach 1933/1934 w Polsce aktywnie działał także Związek Sodalicii Mariańskich Nauczycielek. Należały do niego 33 sodalicie, które skupiały 1800 członkiń. Jeśli chodzi o Kraków, do stowarzyszenia należało 115 nauczycielek. Pracowały one w sekcjach: eucharystycznej, misyjnej i sekcji miłosierdzia. Wiele uwagi poświęcano zagadnieniom pedagogicznym. Nauczycielki sodaliski pomagały najuboższym dzieciom. Przygotowywały do sakramentów świętych, organizowały pomoc materialną, kupowały pomoce szkolne, pracowały w samorządach szkolnych. Urządzały przedstawienia patriotyczne i wieczornice, odczyty na cele dobroczynne, jasełka, rozpowszechniały pisma religijne, urządzały nabożeństwa majowe, obchody rocznic narodowych, a także prowadziły kursy dla analfabetów.

Sodalicie Mariańskie w okresie dwudziestolecia międzywojennego współpracowały z harcerstwem. Obie te organizacje wzajemnie się uzupełniały.

Działalność Sodalicii Mariańskiej Uczennic naszej szkoły w roku szkolnym 1935/1936 polegała między innymi na: zorganizowaniu rekolekcji zamkniętych w Zbylutowskiej Górze, zorganizowaniu wycieczki do Wilna i Kalwarii Zebrzydowskiej, udziale w zjeździe sodalicyjnym w Częstochowie, zorganizowaniu chóru, który śpiewał w maju podczas nabożeństw szkolnych, urządzeniu wystawy książek o treści religijnej w szkolnym oknie wystawowym, sporządzaniu ściennej gazetki sodalicyjnej, prenumeracie czasopism o treści

religijnej, urzędzeniu w grudniu wspólnego „Opłatka”, organizowaniu stałych zebrań, wygłaszaniu referatów i omawianiu spraw sodalicyjnych.

W 1937 roku odbyły się osobne wycieczki naszych uczniów i uczennic do Częstochowy.

Wycieczki zorganizowali księża moderatorzy: Jan Mazanek i Eugeniusz Król.

Młodzież zwiedziła klasztor i Kościół na Jasnej Górze oraz miasto. Przy tej okazji uczniowie odwiedzili częstochowskie zakłady przemysłowe produkujące: bawełnę, wełnę i szkło.

Budynek naszej szkoły, 1938 rok.

W roku szkolnym 1937/1938 zebrania sodalisek odbywały się w pierwszą i trzecią niedzielę każdego miesiąca.

Członkinie wzięły udział w ogólnopolskim zjeździe sodalisek w Warszawie. W dniu 8 maja 1938 r. zorganizowały wycieczkę do Kalwarii Zebrzydowskiej. Dwie członkinie uczestniczyły w Międzynarodowym Kongresie Eucharystycznym w Budapeszcie. Poza tym sodaliski zajmowały się: sprzedażą kartek świątecznych, przygotowaniem śniadań i czytelną biblioteczną w czasie rekolekcji. Sodaliczka Mariańska Uczennic prenumerowała kilka czasopism o treści religijnej. W okresie zimowym udzielono pomocy pięciu biednym rodzinom,

zakupiono trzy nagrody dla uczennic wyróżniających się pilnością w nauce religii, zorganizowano uroczystość „św. Mikołaja” i „Opłatek Sodalicyjny”.

Sodalicia Mariańska Żeńskiego Gimnazjum Kupieckiego ufundowała własny sztandar, którego uroczyste poświęcenie odbyło się 8 grudnia 1938 roku w kościele św. Anny. Było to w dziesiątą rocznicę powołania Sodalicii Mariańskiej w naszej szkole. W uroczystym nabożeństwie ku czci Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia, Patronki Kupiectwa wzięli także udział przedstawiciele Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej oraz liczne grono sodalisek – absolwentek Trzyletniej Szkoły Handlowej, Szkoły Ekonomiczno – Handlowej i Żeńskiego Gimnazjum Kupieckiego.

Uroczystość poświęcenia sztandaru Sodalicii Mariańskiej Żeńskiego Gimnazjum kupieckiego w kościele św. Anny, 8 grudnia 1938 r.

Uroczystości w szkole po poświęceniu sztandaru Sodalicji Mariańskiej, 8 grudnia 1938 r.

Po uroczystym nabożeństwie i poświęceniu sztandaru, odbył się w budynku szkoły (ul. Kapucyńska 2) poranek z licznymi występami, zbiorowymi deklamacjami i śpiewem chóru szkolnego.

Poświęcenie sztandaru Sod. Mariańskiej Żeńskiego Gimnazjum Kupieckiego

W ramach dzisiejszych uroczystości Mariańskich odbyło się poświęcenie sztandaru Sodalicyi Mariańskiej Żeńskiego Gimnazjum Kupieckiego w Krakowie. Jednocześnie obchodzono uroczystość dziesięciolecia. O godz. 8 odbyło się w kościele św. Anny nabożeństwo, które odprawił ks. prof. Litwin. W czasie nabożeństwa odbyło się poświęcenie sztandaru oraz ślubowanie. W nabożeństwie wzięli m. in. udział: sen. Adelman, przedstawiciele władz szkolnych (które opiekują się ruchem sodalicyjnym wśród młodzieży szkolnej) oraz liczne poczty sztandarowe Sodalicyj innych szkół żeńskich. Ten ostatni fakt zasługuje na specjalne podkreślenie, albowiem po raz pierwszy nastąpiło — że tak powiemy — zbratania wszystkich sodalicyj.

W uroczystościach dzisiejszych wzięło udział liczne grono sodalisek-absolwentek Trzyletniej Szkoły Handlowej, Szkoły Ekonomiczno-Handlowej i Żeńskiego Gimnazjum Kupieckiego, w liczbie 100 osób. Zawiązał się nawet komitet sodalisek-absolwentek, który czuwać będzie nad utrzymaniem kontaktu (co kwartał będą się odbywały zebrania sodalisek-absolwentek). W końcu nadmienić wypada, iż uroczystości odbyły się w niezwykle podniosłej i serdecznej atmosferze, przy efektownych produkcjach chóru gimnazjalnego, pod kier. prof. Szczygła.

8 grudnia 1938 r. „Głos Narodu”

Nasze sodaliski przed kościołem św. Barbary, 1939 rok.

W roku szkolnym 1938/1939 Sodaliczka Mariańska Uczennic liczyła 64 członkinie i 60 aspirantek. Zebrania odbywały się dwa razy w miesiącu. Hasło, pod jakim wówczas działała, brzmiało: „Sodaliska daje wszędzie dobry przykład”.

Praca w Sodaliczce odbywała się w sekcjach: misyjnej, eucharystycznej, dobroczynnej, gospodarczej i rozrywkowej. Działalność sekcji misyjnej polegała na zbieraniu znaczków pocztowych, różańców, medalików i książek do nabożeństwa. Sekcja dobroczynna opiekowała się kilkoma biednymi rodzinami, przekazując im odzież i żywność. Sekcja gospodarcza zajęła się sprzedażą kartek świątecznych i mszalików. Ponadto członkinie zorganizowały podczas rekolekcji szkolnych dożywianie i wypożyczanie z biblioteczki szkolnej książek o treści religijnej. Sekcja rozrywkowa urządziła wycieczki w okresie letnim: do Staniątek, Mnikowa, oraz w Góry Świętokrzyskie. Członkinie sodaliczki wzięły udział w rekolekcjach zamkniętych w Zbylutowskiej Górze, w ogólnopolskim zjeździe sodalicyjnym we Lwowie, w procesji Bożego Ciała, w hołdzie na Wawelu złożonym w dzień patronki młodzieży - św. Jadwigi oraz w uroczystościach organizowanych z okazji dnia Mariańskiego.

W sprawozdaniu dyrekcji szkoły za rok szkolny 1938/1939 czytamy, że w funkcjonujących tutaj Liceum Handlowym i Liceum Administracyjnym również działały Sodalicje Mariańskie.

Oto sprawozdanie dyrekcji szkoły z ich działalności:

„a) Sodalicja Mariańska studentek Liceum Administracyjnego i Handlowego pod wezwaniem Królowej Korony Polskiej i Patronki św. Teresy od Dzieciątka Jezus w drugim roku pracy liczyła 159 sodalisek i aspirantek, w tym 63 Sodalisek-Założycielek, które w tym roku opuszczają szeregi sodalicyjne, jako sodaliski maturzystki, posiedzeń konsulty odbyło się 10, zebrań plenarnych 6 i 1 walne zebranie. W programie prac sodalicyjnych kierowano się przy wyborze tematów referatowych i innych czynności hasłem: "kultura serca polskiej niewiasty". W związku z tym sodaliski opracowywały i wygłaszały na zebraniach referaty, odczytywały wyjątki z Pisma św. i krótkie życiorysy świętych i sławnych niewiast polskich, po których wywiązywała się pouczająca i ożywiona dyskusja. Nadto ks. moderator dawał wskazówki wychowawcze i odpowiadał na postawione przez sodaliski zapytania. Z okazji święta Niepokalanego Poczęcia NMP w grudniu 1938r. przyjęto do Sodalicji 30 kandydatek do wstąpienia do zielonej i 10 aspirantek do niebieskiej w kościele OO. Kapucynów. Po przyjęciu odbyło się uroczyste zebranie wobec grona profesorów, ze wspólnym śniadaniem, na którym sodaliski wygłosiły deklamacje i referaty, a muzyką i śpiewem uświetniły uroczystość. Na zakończenie uroczystości ogłoszono konkurs pt. „Poznaj swe pieśni narodowe i religijne”, w którym wzięły udział wszystkie sodaliski; nagrody wyznaczone z Dyrekcji szkoły wręczył sześciu sodaliskom p. dyrektor Wroniewicz. Drugie przyjęcie w Sodalicji odbyło się : 24 maja 1939r. również w kościele OO. Kapucynów, kiedy przyjęto do Sodalicji 5 kandydatek i 34 aspirantek. Spowiedzi i Komunii św. odprawiły sodaliski 3 razy wspólnie, 4 razy osobno, zaś 3 sodaliski odprawiły rekolekcje zamknięte u SS. Urszulanek. Sodalicja brała udział w święcie sodalicyjnym ogólnopolskim, który przypadł na 14 maja br., przystępując do Komunii św. na wspólnym nabożeństwie w kościele P. Marii, uczestnicząc w uroczystej akademii w Domu Katolickim i sodalicyjnym nabożeństwie majowym w kościele św. Anny. W czasie rekolekcji szkolnych Sodalicja zorganizowała biblioteczkę podręczną i dyżury dla studentek dojeżdżających. Sodaliski pomagały również przy organizowaniu dożywiania w szkole przez drużynę harcerską i niosły pomoc materialną lub bezinteresowną pomoc w nauce koleżankom, potrzebującym tej pomocy. Sodalicja uczciła śmierć Papieża Piusa X I specjalnym zebraniem i żałobnym nabożeństwem, a nadto wzięła udział w

nabożeństwie i zorganizowała modlitwy o szczęśliwe rządy nowego Papieża Piusa XII. Prezydentką Sodalicji była przez dwa lata Aleksandra Jarosówna z Liceum Handlowego.

b) Sekcja Słuchaczek Instytutu Administracyjno - Gospodarczego założona została 18 października 1938 r. jako sekcja starszych przy Sodalicji Studentek, której przewodnictwo objęła najpierw Skoczowska Jadwiga, a później Jankowska Honorata. Hasło "Kształćmy serca" przez studiowanie odpowiedniej literatury i wykonywanie dobrych uczynków było podstawą wszystkich zebrań, nabożeństw i prac sodalicyjnych. Zebrania i posiedzenia odbywały się raz w miesiącu. Nabożeństwa wspólne - co pierwszą sobotę wieczorem, zaś spowiedź w pierwsze piątki miesiąca. Sekcja liczyła 28 sodalisek i brała udział we wszystkich wspólnych imprezach Sodalisek Liceum.

d) Sodalicja studentów Liceum Administracyjnego i Handlowego pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny Niepokalanie Poczętej i Patrona św. Andrzeja Boboli ukonstytuowała się 19 października 1938 r. Dekretem ks. Metropolity Adama Stefana Sapiehy z dnia 25 kwietnia 1939 r. została erygowana i agregowana do rzymskiej Prima Primaria. Zebrań plenarnych odbyła 5, posiedzeń konsulty 6, komunii św. wspólnych 4, osobne zebranie poświęcono pamięci Papieża Piusa XI. W referatach, przemówieniach i innych pracach sodalicyjnych zwracano uwagę na przygotowanie sodalisów do życia czystego i pełnego ideałów w służbie Ojczyzny i Kościoła. Prezesem Sodalicji był Czesław Fajto z Liceum Handlowego.

Moderatorem obu Sodalicji i Sekcji Słuchaczek był ks. mgr Czesław Skarbek".

Druga wojna światowa przerwała pracę sodalicyjną. Jednak po jej zakończeniu sodalicje zaczęły działać w wielu ośrodkach. Likwidacja organizacji kościelnych (dekret o stowarzyszeniach) z 1949 roku położyła kres działalności Sodalicji Mariańskiej w Polsce, w tym także wszystkich sodalicji działających w szkołach średnich Krakowa.

Wznowienie działalności Sodalicji Mariańskich nastąpiło 15 września 1980 roku na polecenie Księdza Prymasa Kardynała Wyszyńskiego, jakie wydał Księdzu Prałatowi Tadeuszowi Uszyńskiemu.

BIBLIOGRAFIA:

1. Lacek M. *Stanowe Sodalicje Mariańskie*, w:
<https://sodalicja-marianska.manifo.com/stanowe-sodalicje-marianske>
2. Krzysztofek K. *Sodalicje mężczyzn w Krakowie na Przełomie XIX i XX w.*, w:
Studia z prawa wyznaniowego Tom 16 – 2013

3. Krzysztofek K. *Sodaliczja Mariańska Akademików w Krakowie w latach 1891-1953*, w: *Czasopismo Prawno – Historyczne* Tom LXV — 2013 — Zeszyt 1.
4. Puszka A. *Sodalicje Mariańskie Uczniów Szkół Średnich Krakowa w XIX wieku i w okresie II Rzeczypospolitej*, w: *Roczniki Humanistyczne* Tom LVII, zeszyt 2 – 2000.
5. Zdjęcia udostępnione za zgodą Narodowego Archiwum Cyfrowego w Warszawie.
6. *Sprawozdania Dyrekcji Naszej Szkoły za lata 1927 – 1939.*

Urszula Siwek - Faszyńska